

מינהל החינוך

מהלך השקפה - מורות מובילות משנות מציאות תשפ"א

מהלך השקפה הינו מהלך ארצי המוביל לשינוי בתרבות הפיתוח המקצועי של מורים בתוך בתי הספר. המהלך מקדם שיח פדגוגי פורה, ניתוח הפרקטיקה מתוך הייצוגים מהשטח, חילוף תובנות, הצעת חלופות, פיתוח דרכי הוראה מותאמות לצרכיהם של המורים והבניית כלים ותוצרים פדגוגים לשיפור איכויות ההוראה, הלמידה והערכה.

המורים לומדים מתוך עניין בדגש על עיקרון הרלוונטיות והאוטונומיה ומתוך מכוונות ללמידה עצמית גבוהה בהתבסס על זיקוק סוגיות, שיתוף בדילמות וניתוח ייצוגים המובאים מכיתותיהם. שגרת קורונה הפכה את התנהלותו של המהלך להיברידי, אתגרה אותנו במגוון דילמות ואתגרים. יחד עם זאת, היא זימנה אפשרויות רבות ליצירתיות, לגמישות ולחיפוש פתרונות וחלופות לסיטואציות השונות. הקהילות עסקו בסוגיות הרלוונטיות ללמידה מרחוק כגון זמינות של אמצעים ותנאים לשם ביצוע הוראה מרחוק; תפיסות של פדגוגיה מיטבית; מידת האפקטיביות (בהיבטים אובייקטיביים וסובייקטיביים) של הערכה מרחוק, הוראה/למידה מותאמת על פי עקרון פרסונליזציה ועוד. "התנועה" בין ההובלה מרחוק ולהובלה מקרוב הולידה מגוון עשיר של גישות, מפגשים, שיטות הובלה ייחודיות והעצימה את תחושת החוללות ואת המקצועיות.

השקפה

קהילות מורים ליישום תוכנית הלימודים

מורות מובילות
משנות מציאות

13 בתי ספר, 29 מורות מובילות.
מתוכן 10 קהילות מתמטיקה (1 - AIW)
12 קהילות שפה (1 - AIW)
7 קהילות מתמטיקה.

השקפה - מורים מובילים

מהלך "השקפה - מורים מובילים" הוא מהלך ארצי מקיף לשיפור איכויות ההוראה והלמידה באמצעות יצירת תרבות למידה חדשה של מורים. כיום, כ-10,000 מורים מובילים ומורים עמיתים לומדים בקהילות ללמידה בית ספריות בכל רחבי מערכת החינוך. יחדיו, הקהילות יוצרות רשת של למידה מקצועית של מורים, על ידי מורים ולמען מורים מהלך "השקפה - מורים מובילים" פועל במחוז דרום החל משנת הלימודים תשע"ז

מסרת ההלך במחוז היא שיפור הלמידה בכיתות באמצעות שיפור מתמשך של ההוראה

קישור לאתר השקפה

זוהי השנה השלישית של המהלך בעיר אשדוד. בדומה לשאר היישובים במחוז דרום, קהילות הלומדות באשדוד הן קהילות דיסציפלינאריות – קהילות שפה, מתמטיקה ומוטיבציה. השנה פעלו 29 מורות מובילות שהובילו 157 מורים הלומדים בקהילות ב-13 בתי הספר בעיר: "שקד", "אמירים", "ניר", "גוונים", "היובל", "שז"ר", "אילנות", "רימונים", "שירת הים", "הקריה", "אחדות", "חופית", "המגינים". מתוכם 9 בתי הספר בשנתם השלישית במהלך, 2 בשנתם השנייה ו-2 בתי הספר שזוהי שנתם הראשונה במהלך השקפה. התפלגות תחומית: 10 קהילות מתמטיקה (1 – קהילת 12), (AIW) קהילות שפה (1 – AIW-7) קהילות מוטיבציה.

מרכז פסג"ה אשדוד מתכלל את המהלך בעיר, מלווה מקרוב ומרחוק את המנהלות ואת המורות המובילות של בתי הספר המשתתפים במהלך. להצלחת הטמעת המהלך קיים מערך של ליווי ותמיכה מקצועיים המורכב ממספר מעגלים: הכשרה במסגרות לפיתוח המקצועי, מפגשי מנהלות פרטניים וקבוצתיים, הנחייה דיפרנציאלית היברידית עירונית והנחייה פרטנית. רכזת ומתכללת עירונית – רונית מנדלייב.

3 מנחות עירוניות: אילנית שוורץ, איריס אלבז ורונית מנדלייב. הנחייה דיפרנציאלית היברידית שנכנסה למעגל התמיכה השנה, אפשרה בחירה, גמישות, חלוקת משאבים על פי הצורך, מתן מענה דיפרנציאלי במינונים שונים המותאמים לכל מורה, כל זאת לצד זמינות ונכונות לטפח הובלת מורות מובילות בתקופה כה מאתגרת. אנו פועלים לקידום והעצמה של המורות המובילות המשתתפות במהלך. השנה נוצרה קהילת מורות מובילות עירונית. במפגשים עירוניים המובילות השמיעו קולות, שיתפו בהצלחות ודילמות, הציעו חלופות ורעיונות לטיוב הובלה היברידית והתמודדות עם אתגרי התקופה וסוגי התנגדויות שונים. כקבוצת מנהיגות ביניים מורות מובילות שנים א-ג לקחו חלק בימי עיון ומפגשי למידה שהתקיימו בהובלה של פסג"ה אשדוד. בנוסף הן השתתפו בכנס השקפה מחוזי למורות מובילות ומנהלות. הכנס התמקד בבימת שיתוף להצגת מעגלי השפעה שונים בזירות מגוונות בבית הספר.

גם השנה מורות מובילות עברו הכשרה דיסציפלינארית בשפה, מתמטיקה ומוטיבציה. בנוסף מורות שנה א הוכשרו במסגרת יסודות השקפה לשם היכרות עם העקרונות והכלים של המהלך.

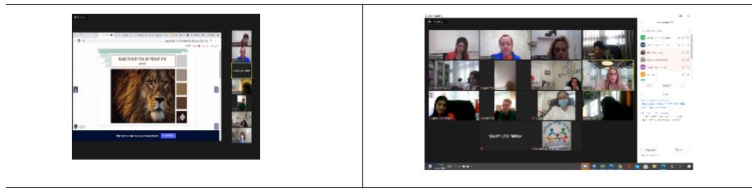
השנה התחדשנו במסגרת לפיתוח המקצועי למורות מובילות שנה ג: 12 שעות באחריות המחוז ו18 שעות בהובלת פסג"ה אשדוד. בנינו מסגרת למידה שאפשרה התפתחות מקצועית אוטונומית, בה למובילות הייתה אפשרות לבחור את הנושאים הרלוונטיים, אופן וסוג המפגשים. לצד המפגשים אלה הוצעה למובילות יחידה אוטוידקטית לעריכת מיני מחקר שדה. כל מובילה נדרשה לבנות תכנית אישית ללמידה בהתאם לצרכיהן המקצועיים.

המפגשים עם מנהלות השקפה מרחיבים ומעמיקים את הקשר עם המנהלות ועם כל השותפים למהלך השקפה, שכן שיח מקצועי המתנהל במפגשים אלה מאפשר שיתוף בהצלחות ובאתגרים, מנגיש מודלים ומדייק את שפת המהלך, מזמן היועצות בפעולות לקידום התפתחות הקהילות ובוחן דרכים לאדוות המהלך בעיר.

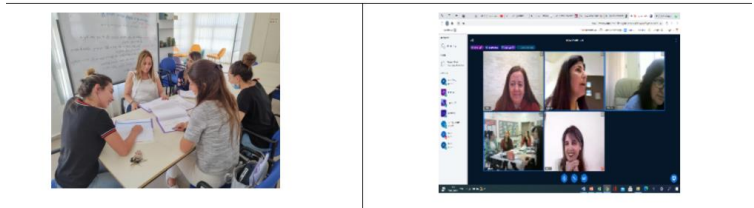
בביקורים בקהילות הלומדות שנערכו בחודשים פברואר - מאי ניתנה הזדמנות למורות מובילות להציג את המהלכים המתרחשים במסגרות הלמידה אותן הן מובילות. מטרת הביקורים היא להכיר ולהוקיר. על סדר היום: שיח עם מנהלות בית הספר, שיחה עם מורות מובילות ופגישה עם המורים הלומדים בקהילות כדי להקשיב לקולות מהשטח, ללמוד, לזהות צרכים ולתכנן מערך מענים ולבצע שינויים בהתאם. כל אלה כדי לייעל ולהרחיב את האדוות של מהלך השקפה לשם דיוק ושיפור הפרקטיקה העתידה להשפיע על ביצועי תלמידים.

השנה התחדשנו בתלקיט מלווה מחזור למידה המהווה בסיס לשיתוף בידע, תובנות ותוצרים של מחזורי למידה במסגרת התהליכים שעברו קהילותיהן. התלקיט מקדם את אוצרות הידע המצטבר בקהילה במהלך החקירה במסגרת מחזור למידה ומהווה במה לעשייה המשמעותית של מורות העיר.

את זרקור ההשקפה החלטנו להוציא דווקא בשגרת הקורונה. ראינו חשיבות בשמירה על הקשר קרוב גם בתקופה זו. הזרקור מתאר את העשייה העשירה של כל השותפים במהלך ואת הייצוגי של העשייה, מאפשר היכרות עם המורות המובילות באמצעות ראיון, משתף בפעולות של הפסגה במסגרת ליווי ותמיכה למורים ולמנהלי

מפגש מנהלות השקפה עם אילנית אלחלו – מנהלת הפסג'ה ומנחות העיר

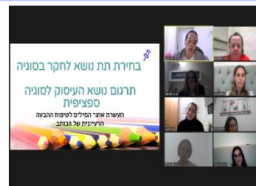

מפגש קהילת מתמטיקה בהובלתה של ענבל אופיר
בי"ס "רימונים"

מפגש קהילת שפה בהובלתה של שרית גולדמן
בי"ס "חופית"

מפגש הנחייה עירונית

מפגש קהילת שפה בהובלתה של מיכל עמר
בי"ס "שקד"

ביום ג 1.06 התקיים כנס השקפה מחוזי בסימן מרחבי השפעה, בו לקחו חלק מפקחים, מנהלי פסגות, נציגי מעבדה לחקר פדגוגיה מאוניברסיטת בן גוריון, מנחות המלך ומורות מובילות.

בין מטרת הכנס הבנת הערך המחוזי של המהלך- "אני חלק ממשהו גדול יותר", "חגיגת הצלחות", הדגשת הנושא מרחבי ההשפעה האפשריים של הקהילה לשם חיזוק מטרת המהלך.

בדברי פתיחה של איריס ביטון - המפקחת על פיתוח המקצועי, פרופסור אדם לפסטיין מנהל מעבדה פדגוגית מאוניברסיטת בן גוריון וצופיה כהן - רכזת מהלך השקפה במחוז הדרום בירכו את משתתפי הכנס, תיארו את מעגלי ההשפעה אותם מזמן מהלך השקפה במחוז תוך כדי הבניית מסלול לשינוי תרבות פיתוח המקצועי. הציגו עיקרי השותפות בין המחוז לבין המעבדה ואת תרומתה על הטמעת המהלך במחוז.

בהמשך חוקרי המעבדה שיתפו בממצאי המחקרים השונים שנערכו בשנים האחרונות.

לאחר אתגרת של "תיאטרון בסלון" - קומיקזה, ברצועת קהילות לומדות חשפו מורות המובילות מרחבי המחוז את העשייה קהילות ואת מרחבי השפעתן. בין המציגות היו שלוש מורות מאשדוד: מיכל בן שבת מב'ס "גוונים" חנ"מ, מיטל אביחזר מב'ס "שקד" וחגית הררי מב'ס ". המורות הציגו מהלך אותו הובילו בקהילה ויש לו ביטוי של השפעה באחד מהמרחבים. הסדנה בהובלתה של מיכל "חינוך למיניות בריאה בקרב תלמידי חינוך מיוחד" עסקה במעגלי ההשפעה השונים של הקהילה בב'ס, כיצד התחום של חינוך למיניות בריאה הוטמע בשכבות הגיל השונות ובקרב הצוות המגוון. מיכל הזמינה את משתתפי הסדנה לחשוב יחד על האופן בו הצוות החינוכי והטיפולי יתכננו מערך תגובות אפקטיביות למול התנהגות בלתי מותאמת באופן עצמאי ללא התערבות ותמיכה מקצועית של גורמי חוץ מייעצים.

בסדנה של מיטל "טיפוח מוטיבציה ומסוגלות עצמית ע"י הוראת מתמטיקה בדרך חווייתית ומשמעותית" הוצג מהלך בו נחקר הנושא: הוראה המכוונת ליצירת עניין, סקרנות, השראה, המפעילה את הילדים מובילה ללמידה משמעותית.

הסדנה אפשרה "הצצה" לתהליך בו הקהילה מנסה לפצח את סודה של הלמידה החווייתית בשיעורי מתמטיקה.

הסדנה של חגית "מפצחים את השיח בכיתה - איך מנהלים שיח מהותי בשיעורי שפה?" עסקה בנושא "שיח מהותי המתקיים בכיתה - שיח לשם למידה והבנה". שיעורים שבהם יש רמה גבוהה של שיח מהותי מתמקדים בהעמקה דיסציפלינרית וכוללים אינטראקציות משמעותיות בין מורה לתלמידים או בין התלמידים לבין עצמם.

בסדנה הוצגו דרכים לקידום שיח מהותי בשיעור תוך הצגת השפעת החקר בקהילה על ניהול השיח בכיתה.

המורות המובילות הציגו עשייה מרשימה והשפעתה במעגלים השונים בבית הספר כגון השפעה על הידע המקצועי/פדגוגי של המורות, השפעה על דרכי הוראה ולמידה בכיתה, השפעה על שיפור ביצועי הבנה/ היבטים רגשיים בקרב התלמידים, השפעת הקהילה על חדר המורות ועוד.

סדנה " טיפוח מוטיבציה ומסוגלות עצמית ע"י הוראת מתמטיקה בדרך חווייתית ומשמעותית" בהובלתה של מיטל אביחזר מבי"ס "שקד".

במבט לעתיד

בשנה הבאה נמשיך להרחיב את תמיכתנו מקרוב ומרחוק בכל הגורמים של מהלך השקפה בעיר ואף נעמיק את פעילותנו לשם יצירת קהילה עירונית לומדת ומתפתחת באמצעות מפגשי למידה עירוניים קבוצתיים.

בתכנית להבנות מסגרות ליווי מקצועי העתידות לתת מענה לטיפוח כישורי מנהיגות, דיוק כישורי הנחייה והובלת צוות, ניהול והעמקה שיח פדגוגי חקרני ועוד.

בנוסף נמשיך להעמיק את השיח סביב מודל התועלות להתפתחות הקהילה, סביב הרחבת השפעת הקהילות במעגלים השונים כגון: השפעת העשייה של הקהילה על ביצועי והישגי התלמידים, השפעת הקהילה על חדר המורים להובלת שינויים בהוראה שלהם, שילוב בעלי תפקידים נוספים לשם הטמעת מהלכים שגובשו בקהילה. נמשיך ללוות את המורות המובילות בסלילת ההליך "מתהליך לתוצר" וישמו בתהליכי הוראה, למידה והערכה בכיתות.

בין תכניותינו היא צעדה למימוש הרעיון של יצירת תרבות של שותפות בין הקהילות שבבסיסה חשיפת לפרקטיקות חדשות, לתהליכים, לתוצרים, לכלים, לתהליכי שיח פדגוגי, למודלים לניתוח תוצרים ואף לרעיונות למעגלי השפעה בית ספריים לשם הרחבת המניפה העשייה לתהליכי הלמידה בקהילה.